

Nem lehet eléggé hangsúlyozni, hogy legfontosabb a terület gazdájának anyagi érdekeltsége a vadállomány fenntartásában és hasznosításában. És itt ismételtelen visszatérnék néhány szóban a populációk problémájára, melynek helyes megoldása a hozamfokozás egyik kiemelkedő feltétele. A vadász a populáció sűrűsége és struktúrája alapján tudja szabályozni a vad gazdasági hasznosítását. Érdekes megállapítás, hogy a populációk csökkenése a szaporodás intenzitását növeli, a szaporulat pusztulásának csökkenésére vezet. Ezért általában, ha a felnőtt állomány szintje az optimálisat meghaladja, az adott faj és környezeti viszonyok között csökken a populáció hozama és növekedésének üteme. A populáció gyenge létszámcsökkentése (kilövése) csökkentheti a vadgazdálkodás hozamát és a populáció biológiai degenerálódásához vezethet, nem beszélve arról, hogy a populáció nagy sűrűsége elősegíti a vadbetegségek és paraziták tömeges elterjedését, pl. a muflonnál a tüdőszőrférgesség, szarvasnál a torokmetyely nagyfokú fellépését.

A túlzott kilövés a populáció biológiai önállóságának elvesztését eredményezheti és az állomány már csak erőteljes beavatkozással állítható helyre.

Sok hasznos megállapítás hangzott el a kongresszuson a vadgazdálkodás égető problémáiról. Csak néhányat próbáltam kiemelni azzal a szándékkal, hogy felhívjam a figyelmet a biológiai vizsgálatok kiszélesítésére, ami a gyakorlat tapasztalataival párosulva nagy léptekkel viheti előre vadgazdálkodásunk fejlesztését.

Д-р Том Ш.: МЕЖДУНАРОДНЫЙ КОНГРЕСС ПО БИОЛОГИИ ДИКИХ ЖИВОТНЫХ.

Темой, состоявшегося в Москве в 1969 году, международного слёта биологов было поднятие биологической продуктивности диких животных в охотничьих территориях. Наиболее важным заключением надо считать то, что в настоящее время хозяйство диких животных не нужно считать самостоятельной отраслью, а одной из форм охраны биоценоза, обогащения и рационального использования. Из этого следуют формы, которыми можно достигнуть цели хозяйства по диким животным. Конгресс первоочередно занимался учётом диких животных, вопросами этологии и, имеющей большое значение с точки зрения повышения продуктивности, интродукцией. И в связи с изложенным давались объяснения по безрезультативности многих заложенных опытов.

Dr. Tóth, S.: INTERNATIONAL CONGRESS ON GAME BIOLOGY

The object of the International Congress on Game Biology held in Moscow in 1969 was to increase the biological yield of hunting grounds. One of the most important findings of the Congress was that game management could not be considered as a separate branch of the economy any more, but it is one of the ways, by which biogeocoenosis should be protected, enriched and rationally utilized. This determines also the forms of game management suitable for reaching its real aim. Some of the outstanding items, which the Congress dealt with, were the counting methods of game population, the problems of etology and introduction, very important subject matters in respect of increasing the yield of the area. Statements on the latter subject gave clear explanation to several unefficient introductive experiments.

Hazai lombosfatermékek az építészetben

DR. REISCHL ANTAL

Mi — a ma élő és dolgozó magyar építészek — abban nőttünk fel, hogy hazánk erdőkben igen szegény ország, s így a fával minden téren, rendkívül takarékoskodnunk kell, abból építésre alig jut, s az a kevés, ami jut, az is gyenge minőségű. S bár az egyetemen a fáról, mint építőanyagról, a különféle faszervezetekről tanultunk, mégis az életben, az építészeti gyakorlatunkban fával csak elvétve találkozhattunk. Köztudott, hogy építkezéseinken rendeletileg tiltott volt fát szerkezetként felhasználni.

Számunkra a fa, mint az egyik leggazdagabban alakítható anyag, szabad építészeti felhasználása mindenkor csak valamiféle elérhetetlen vágyalom volt, mint csupán a fában gazdagabb országok építészeti számára biztosított lehetőség. Pusztán külföldi szakfolyóiratok képanyagán át ismerkedhettünk a faanyagoknak újszerű, modern építészeti felhasználásával.

Bennem, mint régi budai ácsmestercsalád leszármazottjában, talán még mélyebben élt és él mindig a faanyag, a fa megmunkálása iránti nosztalgikus sze-

retet. Hisz kiskoromtól kezdve ebben éltem, s mindenkor családi büszkeséggel tekintek ma is azokra a patinás budai háztetőkre, valamint barokk templomtornyokra, amelyek egyik vagy másik ácsósóm alkotásai. De már csak apám elmondása alapján él bennem az egykori családi ácstelep, s annak helye, amely a Duna-parton volt a mai Bem-tér környékén. Egykor itt kötöttek ki a felvidékről leusztatott tutajok, amelyek szálfáiból épült nagyvárossá Budapest. Ezek azok a számunkra imponáló méretű fenyőfa gerendák, amelyeket a régi épületekből kibontva még ma is csodálunk, sőt felfűrészelve újra fel is használunk.

A magyar építészek még a századfordulón a fával mint építőanyaggal korlátlanul dolgozhattak, s így a fa felhasználási módjait az akkori igényeknek és viszonyoknak megfelelően kellően ismerték is. Viszont ma, amikor lehetőségünk nyílt arra, hogy ha más adottságokkal is, de ismét használhatunk faanyagokat, akkor nekünk, magyar építészeknek *meg kell tanulnunk a fa építészeti alkalmazásának mai, újszerű módjait.*

Az építészeti, mely tulajdonképpen a technika és a művészet ötvözete, céljában és törekvéseiben tisztá humánum, hisz minden alkotás végső sorban az emberről való gondoskodást szolgálja. Ha tehát mi építészek a fával, mint építőanyaggal tudatosabban szeretnénk foglalkozni — hogy a cél érdekében tökéletesebben alkalmazhassuk —, akkor nemcsak a technikáját kell megismernünk, hanem fel kell tárnunk a faanyagok „lelkét” is, azaz hatásviszonyukat az ember érzelmvilágához.

A fa, mint ősi építőanyag végigkíséri az emberiség történelmét. A természet adta építőanyagok — mint vályog, nád, fa, kő stb. — között kétségtelenül a fa a legértékesebb. Kezdetől fogva az ember számára egyszerűen kitermelhető, megmunkálható, s szinte mindenre felhasználható segítő társnak bizonyult, feloldotta az emberi félelmet, a kiszolgáltatottság érzetét, hisz tüze nemcsak meleget, főtt ételt adott, de egyben oltalmat is nyújtott a vadállatokkal szemben. Míg a vályogból csak fal készíthető, a kőből pedig már fejlett technikával is csak boltozat, addig a fa az épület teljes kialakítására alkalmas. Fal, földem, padló, tető épp úgy készülhet fából, mint ahogy világszerte még ma is az ajtók és az ablakok zöme.

A technika fejlődésével a természetes építőanyagok nagyrészükben elvesztik szerepüket, azokat ma már új anyagok előnyösebben pótolják. Viszont a kő és a fa a modern építészetben pótolhatatlan, s egyre több módon felhasználásra kerülő két természetes anyag. Közöttük azonban alapvető különbség van; az, hogy a kövek rideg-hideg anyagok lévén, az emberrel sohasem juthatnak olyan testközelségbe, mint a különféle faanyagok. Míg a fa bútorrá finomulva az ember „intim” anyaga is, addig a kő az emberek számára csak vagy a romantikát, vagy a monumentalitást jelentheti.

Sokunkban felmerülhet, mit is keres olyan ősi anyag, mint a fa, korunk építészetében, amelynek már a sokkal időállóbb fémek, üvegek, kerámiák, sőt műanyagok gazdag választéka áll rendelkezésére.

Az ember számára az építészet alkotta környezet mindenkor művi világ volt, melynek hatása alól soha nem vonhatta ki magát. Korunkban azonban az épületek, a városok már hatalmasra nőnek, s oly mértékben nyomasztóvá válnak, hogy az ott összezsúfoltan élő emberekben ösztönös védekezésékként fokozódik a szabad természet iránti vágyakozás. A nagyvárosi elembertelenedés fő okozója az egyoldalúvá torzult, és így rossz műviség. Az építészet feladata feloldani a technika és az emberség között kialakult ezen látszólagos ellentmondást.

A ma építészete a természetet, a növényzetet, a vizet, a napfényt törekszik behozni az épületbe, s a kőrengeteget fellazítani a teraszok, télikertek, átriumok

szövevényével. Korunk technikája újszerű építési anyagaival és szerkezeteivel lehetővé is teszi a belső- és külsőterek — tehát a művi vilagnak és természeti környezetének — eddig soha el nem ért mértékű összekapcsolását.

De a modern építészet a fémek és az üvegek e csillogó világába a kővel és fával lopja vissza a természethez tartozás érzetét. Mivel a fa ősi alkotóeleme a természetnek, melynek szülötte az ember, így a művi alkotásban, az épületben is minden faelem visszautal magára a természetre. A fa, mint anyag hatása alól senki nem tudja kivonni magát. Ősi vad erő árad a bárdolatlan gerendák szálás felületéből, éppen úgy, mint meleg otthonosság a faburkolatból, vagy nemes elegancia a színfurnér tükrös-fényezett felületéből. A fa bedolgozva az épületbe tovább él: az új, nyers fiatalságából évek alatt nemesen beéretté válik, s majd patinásan öreggő, talán éppen úgy, mint a ház lakói. Ez az együtt öregedő, elmúlás érzete is oka talán annak, hogy az emberhez érzelmileg az építőanyagok közül, ma is, a fa áll a legközelebb.

Bizton gazdagabban és hivatottabban lehetne még elmondani mindazt, amit a faanyagok az ember érzelmvilágában jelentenek. Én csak e pár kiragadott gondolattal próbáltam utalni rá.

Az építészek nevében köszönöm mindazoknak, akiknek szakértelme és munkája eredményezte, hogy ma már az építés számára is a hazai fafajták kellő mennyiségben és gazdag választékban állnak rendelkezésünkre. Reméljük, hogy közös igyekezetünk eredményeként az erdészek által megtermelt faanyagokat építészaink célszerűen és méltón fogják felhasználni.

Д-р Реишл А.: ПРОДУКЦИЯ ОТЕЧЕСТВЕННОЙ ЛИСТВЕННОЙ ДРЕВЕСИНЫ В СТРОИТЕЛЬСТВЕ

Венгерские строители ещё на рубеже столетия древесину, как строительный материал, использовали неограниченно. А сегодняшние строители уже так воспитались, что наша страна бедна лесом и нужно древесину экономить. А лес в строительстве является одним из материалов, который можно широко использовать; лес, как древний элемент создания природы, среди строительных материалов эмоционально наиболее близко стоит к человеку. Строительство вместе с древесиной похищает чувство принадлежности её к природе. Теперь, когда наши работы всё более расширяются, нужно усвоить новые методы использования древесины в строительстве.

Dr. Reischl, A.: THE UTILIZATION OF INDIGENOUS HARDWOOD PRODUCTS IN THE ARCHITECTURE

Even at the turn of the century there was plenty of timber for the Hungarian architects to work with. Architects of today, however, were instructed to economize with timber, since our country is very poor in timber resources. Timber is one of the most formidable building material, and besides being an ancient component of nature it is even today sentimentally the most intimate of all the building materials to human nature. Architecture uses timber for smuggling back the feeling of belonging to nature in modern life. Since the work and efforts of the Hungarian foresters resulted in our possessing more and more hardwood timber, we have to develop and learn new methods for utilizing timber in modern architecture.

Korszerű törekvések erdészeti építészetünkben

BARCSAY LÁSZLÓ

Az erdőgazdaság sajátos feladatainak ellátására számos épületet igényel. Különleges szerepet kap a lakóház, ha az erdőben az erdészcsaládoknak nyújt otthont, és vendégfogadásra is alkalmas, amikor már erdészház vagy vadászház a neve. Az erdőjárás örömeivel kapcsolódik az erdei házak emléke a fénykép-albumok lapjain, s ha bárhol látunk kőlabazatú faházat, tornácán szarvas-agancsral, önkéntelenül is erdészházra gondolunk. A szép környezet és a megfelelő építészeti stílusjegyek, amelyek régi erdőgazdasági épületeinket már felületes szemlélődés során is jellemzik, annak a megállapítására készítetnek, hogy van erdészeti építészet. Sajátos jellemzőit első pillanatban a kő- és fa-szerkezetek harmonikus alkalmazásában véljük felfedezni, s csak alaposabb vizsgálódás során sokasodnak az ismertető jegyek.